

Moduł FA3: Uhistoryczniona filozofia nauki T.S. Kuhna i P.K. Feyerabenda - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Moduł FA3: Uhistoryczniona filozofia nauki T.S. Kuhna i P.K. Feyerabenda
Kod przedmiotu	08.1-WH-FilozD-UFN- 17
Wydział	Wydział Humanistyczny
Kierunek	Filozofia
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2018/2019

Informacje o przedmiocie	
Semestr	3
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	<ul style="list-style-type: none">dr hab. Krzysztof Kilian, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	30	2	-	-	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Zasadnym celem przedmiotu jest, wzbogacone o kontekst historyczny, wprowadzenie do filozofii nauki P.K. Feyerabenda i T.S. Kuhna. Inne cele to: (a) wprowadzenie do podstawowych zagadnień filozofii nauki; (b) przygotowanie studenta do samodzielnych analiz tekstów poświęconych problematyce metodologicznej.

Wymagania wstępne

Bez wymagań wstępnych

Zakres tematyczny

- Racjonalne rekonstrukcje wzrostu wiedzy naukowej i ich problemy
- Alternatywne (postpozytywistyczne) filozofie nauki
- Filozofia nauki T.S. Kuhna
 - Ewolucja poglądów Kuhna
 - Podstawowe kategorie filozofii Kuhna: paradygmat, wspólnota uczonych, rewolucja naukowa, niewspółmierność interteoretyczna
- Filozofia nauki P.K. Feyerabenda
 - Ewolucja poglądów Feyerabenda
 - Podstawowe kategorie filozofii Feyerabenda: rewolucja naukowa, niewspółmierność interteoretyczna, racjonalność, rozum, "wszystko może się przydać", wolne społeczeństwo

Metody kształcenia

W zależności od potrzeb stosowane będą przede wszystkim trzy formy wykładu: informacyjny konwersatoryjny i syntetyczny. Ten pierwszy zapoznawał będzie słuchaczy z odpowiednimi partiami materiału. Ten drugi aktywizował będzie słuchaczy w toku wykładu, słuchacze zachęceni będą do krótkiej dyskusji i zadawania pytań, zwłaszcza w sytuacjach, gdy jakieś partie omawianego materiału wydawać się im będą niezrozumiałe. Ten trzeci podsumowywał będzie omówiony materiał i ułatwiał zapamiętywanie najważniejszych kwestii omawianych w trakcie wykładu.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Ma uporządkowaną znajomość i zrozumienie głównych problemów filozofii nauki – potrafi je opisać i wskazać sposoby ich rozwiązywania	<ul style="list-style-type: none">KF2_W07	<ul style="list-style-type: none">dyskusja	<ul style="list-style-type: none">Ćwiczenia
Przytacza główne tezy badanych wypowiedzi metodologicznych stosownie do ich istotności – potrafi je zrekonstruować i uporządkować	<ul style="list-style-type: none">KF2_U10	<ul style="list-style-type: none">dyskusja	<ul style="list-style-type: none">Ćwiczenia

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Zna podstawową terminologię metodologiczną w języku polskim – potrafi definiować podstawowe pojęcia filozofii nauki	• KF2_W03	• dyskusja	• Ćwiczenia
Wyszukuje, analizuje, ocenia, selekcjonuje i wykorzystuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych – samodzielnie je interpretuje i ocenia ich jakość	• KF2_U01	• dyskusja	• Ćwiczenia
Czyta i interpretuje tekst metodologiczny – potrafi zastosować użytą w nim argumentację, poddać ją krytyce, wybrać jego najważniejsze fragmenty.	• KF2_U03	• dyskusja	• Ćwiczenia
Słucha ze zrozumieniem ustnej prezentacji idei i argumentów – potrafi zastosować je w dyskusji, ocenić ich trafność, wykorzystać dla dalszego zdobywania wiedzy	• KF2_U04	• dyskusja	• Ćwiczenia
Jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów – potrafi poddać te idee krytyce, wskazać na ich mocne i słabe punkty, jest świadomy tego, że większość nowych idei wymaga dopracowania	• KF2_U07	• dyskusja	• Ćwiczenia
Zna i rozumie argumenty wybranych autorów na podstawie samodzielnej lektury ich pism – potrafi zrekonstruować używane przez nich założenia, tezy i argumenty	• KF2_W10	• dyskusja	• Ćwiczenia
Samodzielnie zdobywa wiedzę – korzysta z bibliotek, źródeł elektronicznych, wykorzystuje informacje pozyskane na wykładzie i ćwiczeniach	• KF2_U02	• dyskusja	• Ćwiczenia
Poprawnie stosuje poznaną terminologię metodologiczną – potrafi używać jej we właściwych kontekstach	• KF2_U05	• dyskusja	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Odpowiedź ustna na trzy pytania

Literatura podstawowa

PRACE P.K. FEYERABENDA:

- *Against Method. Outline of an Anarchistic Theory of Knowledge*, w: Radner and Winokur (eds.), *Analyses of Theories and Methods...*, s. 17–130.
- *Against Method. Outline of an Anarchistic Theory of Knowledge*, New Left Books, London 1975.
- *Against Method. Third Edition*, Verso, London, New York 1993.
- *An Attempt at a Realistic Interpretation of Experience*, „Proceedings of the Aristotelian Society”. New Series 1958, vol. 58, s. 143–170,
- *Changing Patterns of Reconstruction*, „British Journal for the Philosophy of Science” 1977, Vol. 28, No. 4, s. 351 – 369.
- *Concluding Unphilosophical Conversation*, w: Munévar (ed.), *Beyond Reason...*, s. 487–528.
- *Conjectures and Refutations. The Growth of Scientific Knowledge*, „Isis” 1965, Vol. 56, No. 1, s. 88.
- *Consolations for the Specialist*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 2*, s. 131–167.
- *Conquest of Abundance. A Tale of Abstraction versus the Richness of Being*, Bert Terpstra (ed.), The University of Chicago Press, Chicago and London, 1999.
- *Creativity. A Dangerous Myth*, „Critical Inquiry” 1987, Vol. 13, No. 4, s. 700-711.
- *Democracy, Elitism and Scientific Method*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 3*, s. 212–226.
- *Demokracja, elitaryzm i metoda naukowa*, w: Jodkowski (red.), *Teoretyczny charakter wiedzy a relatywizm...*, s. 529–549.
- *Dialectical Materialism and the Quantum Theory*, „Slavic Review” 1966, Vol. 25, No. 3, s. 414–417.
- *Dialogi o wiedzy*, Fundacja Aletheia, Warszawa 1999.
- *End of Epistemology?*, w: Earman, Janis, Massey, Rescher (eds.), *Philosophical Problems of the Internal and External Worlds...*, s. 187–204.
- *Experts in a Free Society*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 3*, s. 112–126.
- *Farewell to Reason*, Verso, London, New York, 1996.
- *Historical Background. Some Observations on the Decay of Philosophy of Science*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 2*, s. 1–33.
- *Introduction: Proliferation and Realism as Methodological Principles*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 1*, s. 139–145.
- *Introduction: Scientific Realism and Philosophical Realism*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 1*, s. 3–16.
- *Jak być dobrym empirystą*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1979.
- *Knowledge Without Foundations*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 3*, s. 50–77.
- *Krytyka naukowego rozumu*, w: Mokrzycki (red.), *Racjonalność a styl myślenia...*, s. 167–217.
- *Mała rozprawka o wielkich słowach*, w: Aleksandrowicz (red.), *Fakt i teoria...*, s. 89–99.
- *Mit „Nauki” i jego rola w społeczeństwie*, w: Jodkowski (red.), *Czy sprzeczność może być racjonalna?...*, s. 291–307.
- *More Clothes from the Emperor’s Bargain Basement. A Review of Laudan’s Progress and its Problems*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 2*, s. 231–246.
- *More Letters by Paul Feyerabend to Thomas S. Kuhn on Proto-Structure*, Paul Hoyningen-Huene (ed.), „Studies in History and Philosophy of Science” 2006, vol. 37, No. 1, s. 610–632.
- *On the Improvement of the Sciences and the Arts and the Possible Identity of the Two*, w: Cohen, Wartofsky, *Proceedings of the Boston Colloquium for the Philosophy of Science ...*, s. 387–415.
- *On the Interpretation of Scientific Theories*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 1*, s. 37–43.
- *On the Limited Validity of Methodological Rules*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 3*, s. 138–180.
- *On the „Meaning” of Scientific Terms*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 1*, s. 97–103.
- *Outline of a Pluralistic Theory of Knowledge and Action*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 3*, s. 104–111.
- *Philosophical Papers. Vol. 1. Realism, Rationalism & Scientific Method*, Cambridge University Press, Cambridge, New York, Port Chester, Melbourne, Sydney 1981.
- *Philosophical Papers. Vol. 2. Problems of Empiricism*, Cambridge University Press, Cambridge, New York, Port Chester, Melbourne, Sydney 1981.
- *Philosophical Papers. Vol. 3. Knowledge, Science and Relativism*, John Preston (ed.), Cambridge University Press, Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, São Paulo 1999.
- *Philosophy of Science a Subject with a Great Past*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 3*, s. 127–137.
- *Philosophy of Science versus Scientific Practice. Observations on Mach, His Followers and His Opponents*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 2*, s. 80–88.
- *The Problem of the Existence of Theoretical Entities*, w: Feyerabend, *Philosophical Papers, Vol. 3*, s. 16–49.
- *Problems of Empiricism*, w: Colodny (ed.), *Beyond the Edge of Certainty...*, s. 145–260.
- *Problems of Empiricism. Part II*, w: Colodny (ed.), *The Nature and Function of Scientific Theories...*, s. 275–353.

- *Zabijanie czasu*, Wydawnictwo Znak, Kraków 1996.

PRACE T.S. KUHNA:

Literatura uzupełniająca

- *Conant, James, Ucieczka od nauki*, Kuhn, *Droga po Strukturze...*, s. 17-33.

- *Dwa bieguny, asyzy i rewolucyjność badań naukowych*, w: Kuhn, *Dwa bieguny...*, s. 316-335.

- *Dwa bieguny. Tradycja i nowatorstwo w badaniach naukowych*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1985.

- *Imre Lakatos, Pięć lat filozofii z lat 1970-1993 i wywiad-rzeka z autorem słynnej „Struktury rewolucji naukowych”*, James Conant i John Haugeland (wyd.), Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2011.

- *Droga po Strukturze*, w: Kuhn, *Droga po Strukturze...*, s. 87-99.

- *The Essential Tension. Selected Studies in Scientific Tradition and Change*, The University of Chicago Press, Chicago and London 1977.

- *The Function of Dogma in Scientific Research*, w: Crebbin (ed.), *Scientific Change*, s. 247-269. *Zagadnienia Filozoficzne w Nauce*, 2012, LI, 3-20

- *Kultura polskiego myślenia filozoficznego*, w: Kuhn, *Dwa bieguny*, s. 255-265. Kuhn i Paula K. Feyerabenda;

- *Książki historycznej filozofii nauki*, w: Kuhn, *Droga po Strukturze*, s. 101-115. Program metodologiczny;

- *Możliwe ścieżki w historii nauki*, w: Kuhn, *Droga po Strukturze*, s. 57-85. Koła Wiedeńskiego;

- *Wiedza i praktyka*, w: Kuhn, *Droga po Strukturze*, s. 117-162. Filozofia nauki w XX-wiecznej filozofii nauki;

- *Paradigms and Scientific Evaluation*, w: *The American Philosopher*, s. 153-167.

- *The Structure of Scientific Revolutions*, Second Edition, *Foundations of the Unity of Science*, Vol. II, No. 2, University of Chicago Press, Chicago 1970.

- *Rzeczywistość i nauka*, w: *Astronomia planetarna w dziejach nauki*, PWN, Warszawa 1966.

- *Rzeczywistość i paradigmaty*, w: Kuhn, *Dwa bieguny*, s. 406-429. *Przebieg konwencji naukowej*;

- *Reflection on Mr. Critic*, w: Kuhn, *The Road Since Structure...*, s. 123-175.

- *The Road Since Structure. Philosophical Essays, 1970-1993, with an Autobiographical Interview*, Edited by James Conant and John Haugeland, The University of Chicago Press, Chicago 2001.

- *Second Thoughts on Paradigms*, w: *idem. The Essential Tension...*, s. 293-319.

- *Struktura rewolucji naukowych*, Aletheia, Warszawa 2001.

Uwagi

- *Uwagi o stosunkach między nauką a sztuką*, w: Kuhn, *Dwa bieguny...*, s. 467-482.

- *Współczesność, powstanie i rozwój komunikacji*, w: Kuhn, *Droga po Strukturze...*, s. 35-53.